

6.1. සමාජ ප්‍රශ්න මොනවා දැයි හඳුනාගැනීම :

සමාජයක ඇතිවන විසංවිධානකාරී තත්ත්වය හෙවත් ප්‍රශ්න පිළිබඳ ව සමාජ විද්‍යාත්මක දෘෂ්ටි කෝණයෙන් අධ්‍යයනය කිරීමේ දී ලෝකයේ පවතින ප්‍රශ්න, පුද්ගල ප්‍රශ්න හා සමාජ ප්‍රශ්න වශයෙන් වර්ග කළ හැකි ය. මෙහි දී අවධානයට යොමු වන්නේ සමාජ ප්‍රශ්න පිළිබඳවයි. සමාජ ප්‍රශ්නයක ලක්ෂණ කීපයක් ඇති බව සමාජ විද්‍යාඥයින් විසින් පෙන්වා දී ඇත.

එනම්,

- * එක් පුද්ගලයෙකුට නොව මුළු සමාජයට ම බලපෑම
- * සමාජය තුළින් ම උපත ලැබීම
- * සමාජයට අයහපත් ලෙස බලපෑම
- * සමාජයේ වැඩි දෙනෙක් තුළ එය පිළිබඳ සාමූහික අවබෝධයක් තිබීම
- * එය විසඳාලිය යුතුය, විසඳාලිය හැකිය, යන අවශ්‍යතාව, හා විශ්වාසය සමාජයේ වැඩි දෙනෙකු තුළ පැවතීම යන කරුණු ය.

මේ අනුව ශ්‍රී ලාංකික සමාජයේ ද ළමා අපයෝජනය, යාවක ප්‍රශ්නය, අපරාධ, ගණකා වෘත්තිය, මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය, දුගීබව, ආත්ම ඝාතනය, ජනවාර්ගික ප්‍රශ්න ආදී සමාජ ප්‍රශ්න ගණනාවක් ඇති බව හඳුනාගෙන තිබේ. සමාජ ප්‍රශ්න ගැන උනන්දු වන සමාජ විද්‍යාඥයින් ඒ පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම ප්‍රධාන අරමුණ කොට ගෙන සිටින බවත් පෙනේ. සමාජ ප්‍රශ්න පිළිබඳ ව අවධානය යොමුකරන විට එක් අයකුට පමණක් විශේෂ වන පුද්ගලික ගැටලුවක් සමාජ ප්‍රශ්නයක් නොවන බව දැක්විය හැකි ය. සමාජ ප්‍රශ්නයක් වීමට නම් සමාජයේ වැඩි පිරිසකට බල පෑ යුතු ය. එසේ ම සමාජයේ ජීවත්වන සමූහය අගය කරන කිසියම් විශිෂ්ටාර්ථයක් වේ නම්

එය බිඳ වැටීමට ලක්විය යුතු ය. එයට සමාජය විසින් ම උත්තර සපයා නිවැරදි පිළිතුරු සැපයීමට හැකියාව තිබීම ද වැදගත්කොට සැලකිය හැකි ය. සමාජ ප්‍රශ්නයක් විසඳීමට සමාජයට හැකියාව තිබිය යුතු ය. සමාජ සංස්ථාවේ හෝ පාලනයේ හෝ ප්‍රතිපත්තියේ වෙනසක් ඇතිකොට ප්‍රශ්නය විසඳීමට ඇති හැකියාව සමාජ ප්‍රශ්නයේ වැදගත් ම ලක්ෂණයකි.

සමාජ විද්‍යාඥයින් විසින් සමාජ ප්‍රශ්නයක් ඇතිවීමට බලපාන හේතු ගණනාවක් ද හඳුනාගෙන ඇත.

- යම් අවශ්‍යතාවයකට මුදල් හෝ ශ්‍රමය වැය කිරීමට ඇති නොහැකියාව
- මානසික තත්ත්වය
- දේශපාලන සම්බන්ධතා
- සමාජයේ පවතින නීතිරීති
- ශාරීරික දුබලතාවන්
- නූගත්කම

ඉහත කරුණු පිළිබඳ ව අවධානය යොමුකිරීමේ දී ඒවා මානසික හේතු හෝ සමාජමය හේතු මත පැන නගින බව හඳුනාගත හැකි ය. සමාජ අපගමනය බාලාපවාර, ආත්ම ඝාතනය වැනි ප්‍රශ්න මනෝ මූලික සාධක හේතුවීමෙන් හටගන්නා ඒවා බව පැහැදිලි ය. එමෙන් ම සමාජයේ පවතින නීතිරීති පිළිබඳ ව නොදැනුවත්කම ද සමාජ ප්‍රශ්න හටගැනීමට හේතු සාධක වශයෙන් හැඳින්විය හැකි ය. සමහර පුද්ගලයන් හට විධිමත් අධ්‍යාපනයක් නොලැබීම නිසා සමාජ අවශ්‍යතාවන් කරා ළඟා වීමට නො හැකි ය. එවැනි අවස්ථාවල දී සියදිවි නසාගැනීමට පවා පෙළඹිය හැකි ය.

යම්කිසි නිශ්චිත කණ්ඩායමකට එම ගැටලුව බලපාන්නේ නම් වැඩි දෙනෙක් ඒ ගැන කතා කරන්නේ නම් ලියන්නේ නම් හෝ විසඳුම් සෙවීමේ නිරතවන්නේ නම් එය සමාජ ගැටලුවක් සේ ඉස්මතු වී පවතියි. යම්කිසි කාලවකවානුවක මේ පිළිබඳ මහජනතාවගේ අවධානය වැඩි වී එය ක්‍රමයෙන් පැතිර යන තත්ත්වයක පවතී ද එවැනි ස්වභාවයක් සමාජ ප්‍රශ්නයක මූලික ලක්ෂණයක් වේ.

සමාජයේ ජීවත්වන්නන් සියලු දෙනා ම එක සමාන අදහස් දරන එක්වත් ක්‍රියාකලාපයක් අනුගමනය කරන පිරිසක් නොවේ. සමාජගත ව ඇති සිරිත් විරිත් නීති රීතිවලට ජනයා එක හා සමාන ව අනුගත

නොවෙති. මේ නිසා සමාජයේ එක්තරා පිරිසක්, තවත් පිරිසක් විසින් සමාජ විරෝධීන් ලෙස හෝ ක්‍රියාශීලී නොවන පිරිසක් ලෙස හෝ ආක්‍රමණශීලී පිරිසක් වශයෙන් නම් කිරීමට පුරුදුව සිටිති. සමාජයේ ඇති වී තිබෙන මෙම ප්‍රශ්න සමාජ විරෝධීන් නිසා හටගන්නේ ය යන ආකල්පය විවිධ සමාජ කණ්ඩායම් අතර, ආයතන අතර පැතිර පවතී. ජනයා ජීවත්වන්නේ සමාජය තුළ ය. ඔවුන් හැඩගැසෙන්නේ සමාජය තුළ ය. එසේ නම් සමාජ විරෝධීන් නිසා සමාජ ප්‍රශ්න ඇතිවනවාට වඩා සමාජ ප්‍රශ්න නිසා සමාජ විරෝධීන් ඇතිවීමේ ප්‍රවණතාව වැඩි වී ඇතැයි ද විශ්වාසයක් පවතී.

6.2. දුගී බව සමාජ ප්‍රශ්නයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඒ පිළිබඳ ව හැදෑරීම

දුගී බව යනු කුමක් ද?

දුප්පත්කම, දිළිඳු බව, නැතිබැරිකම ආදී නම්වලින් ද හැඳින්වෙන්නේ දුගීබව ය. මානව සමාජයේ ආරම්භයේ සිට ම මෙම දුගීබව පැවති බවට සාධක තිබේ. දුගීබව මනින්නේ කෙසේ ද? යන ප්‍රශ්නයට සමාජ විද්‍යාඥයන් නිශ්චිත පිළිතුරක් තවමත් ලබා දී නොමැත. පුද්ගලයෙකුගේ මූලික අවශ්‍යතාවන් හි ප්‍රමාණයටවත් සම්පත් නොමැති නම් එය දුගීබවෙහි ලක්ෂණයක් ලෙස හඳුනා ගෙන තිබේ.

යම් රටක සමාජ අසමානතාවයක් ඇති වී තිබේ නම් දුගීබව ඒ තුළින් ඇති වේ. එවැනි සමාජයක සාමාන්‍ය ආදායම් ප්‍රමාණයට වඩා අඩු ආදායම් ලබන පිරිස දුගී ජනතාව වශයෙන් හඳුන්වයි.

දුගීබව පිළිබඳ පීටර් ටවුන්සන්ඩ් (Peter Townsend) විසින් සිදුකරන ලද අධ්‍යයනයක් මගින් අනාවරණය කර ඇත්තේ තෝරාගන්නා ලද සමාජයක දෙන ලද කාලවකවානුවක් තුළ දුගීබව හඳුනාගැනීම කළ නොහැකි බව ය. තවදුරටත් ඔහු ප්‍රකාශ කරන්නේ දුගීබව නිර්වචනය කළ හැකි මාර්ග තුනක් ඇති බව ය.

- රාජ්‍ය මට්ටමින් දුගීබව හඳුනාගැනීම

රාජ්‍ය අංශය මගින් කරන ලද සමීක්ෂණ තුළින් ලබාගෙන ඇති තොරතුරු භාවිත කළ හැකි බව මෙහි දී අවධාරණය කර ඇත.

- ආදායමේ සාපේක්ෂ ප්‍රමිතිය මගින් දුගීබව ගණනය කිරීම

මේ යටතේ දුගීබව ගණනය කළේ පවුල්වල සාමාන්‍ය ආදායම් ගණනය කිරීමෙනි. සාමාන්‍ය ආදායම් සීමාවට පහළ ආදායම ලබන පවුල් තෝරා ඒවා දුගී පවුල් ලෙස සලකන ලදී.

■ සාපේක්ෂී අභිමිභාවයට පත්වීම

පුද්ගලයෙකුට ජීවත්වීම සඳහා භෞතික සහ මානසික අවශ්‍යතා සපුරාගැනීමට සිදු වේ. කිසියම් හේතුවක් නිසා එම අවශ්‍යතා ලබා ගැනීමට නොහැකි වුවහොත් ජීවත්වීම දුෂ්කර කාර්යයක් බවට පත් කරයි.

දුගීබවයට ප්‍රධාන හේතුව වශයෙන් සලකනු ලබන්නේ ආදායම දුර්වල තත්ත්වයක පැවතීමයි. රටක ජාතික ආදායම පහළ තත්ත්වයක පවතින්නේ නම් එම රටවැසියන්ගේ පවුල්වල ආදායම් ද පහළ තත්ත්වයේ පවතින බව පැහැදිලි ය. එසේම පවුලක ආදායම කෙරෙහි සමාජයේ පවතින විවිධ සංස්කෘතික හේතු ද සෘජු බලපෑමක් කරයි. ආදායම, ලබාගන්නා ක්‍රම මෙන් ම ලැබෙන ආදායම වියදම් කරන්නේ කුමකට ද යන්නත් එසේ වියදම් කිරීමෙන් පවුලේ ආර්ථිකය වර්ධනය සිදු වන්නේ ද? ආර්ථික ස්ථාවර තත්ත්වයක පවත්වා ගැනීමට හැකිවන්නේ ද? යන්නත් පිළිබඳ විමසා බැලීම වැදගත් වේ.

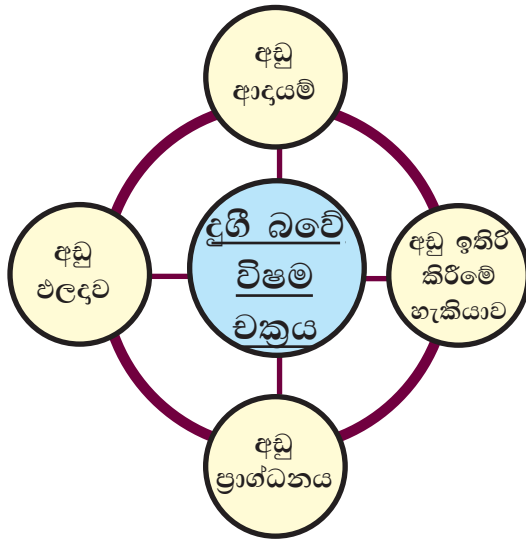
ශ්‍රී ලංකාවේ දුගීබව වඩාත් කැපී පෙනෙන මට්ටමට වර්ධනය වී ඇත්තේ ඇතැම් පවුල්වල ආදායම නිසියාකාරයෙන් පරිහරණය නොකිරීම හේතුවෙනි. සමහර අය ලැබෙන මිල මුදල් වැඩි වශයෙන් වැය කරන්නේ මත්ද්‍රව්‍ය සහ අනවශ්‍ය විනෝද කටයුතු සඳහා ය. මෙහි ප්‍රතිඵලය වන්නේ ඉතා කෙටි කාලයක් තුළ ඔවුන්ගේ ආර්ථිකය කඩා වැටී දුගීබවට පත්වීමයි.

දුගීබව සනාථ කරන තවත් ලක්ෂණයක් වන්නේ ප්‍රමිතියට අනුව සැකසුණ නිවසක් නොමැතිවීමයි. මෙම ලක්ෂණය ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල මෙන් ම නාගරික ප්‍රදේශවල ද දක්නට හැකි ය. නාගරික ප්‍රදේශවල ඇති පැල්පත් හා මුඩුක්කුවල ප්‍රමිතිය ඉතා දුර්වල මට්ටමක පවතී. මෙම නිවාසවලට අත්‍යවශ්‍ය පහසුකම් වන ජලය, සෞඛ්‍ය වැනි සාධක පවා ඉතාම දුර්වල මට්ටමක පවතින බව සත්‍යයකි. එවැනි මුඩුක්කු සහිත නිවාස පැවතීම දුගීබව සනාථ කරන සාධක බව පිළිගත හැකි ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ජනතාවගේ දුගීබව අවම කිරීම සඳහා ගනු ලැබූ ප්‍රයත්නයන් අති විශාල ය. රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන ආයතන විසින් විශාල මැදිහත්වීමක්

සිදුකර ඇත. ආර්ථික, සෞඛ්‍ය, අධ්‍යාපන හා සුභසාධක අංශයන් හි සිදු වූ මෙම මැදිහත්වීම් නිසා භෞතික හා ගුණාත්මක ජීවන දර්ශකයන් ඉතා ඉහළ තත්ත්වයක් පෙන්නුම් කර ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩිහිටියන්ගේ සාක්ෂරතාව 90% කට වැඩි මට්ටමක පවතී. අපේක්ෂිත සාමාන්‍ය ආයු කාලය අවුරුදු 70කි. ළදරු මරණ සංඛ්‍යාව 1000කට 25ක් තරම් අඩු අගයක් පෙන්නුම් කරයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ රජයන් විසින් දුගීබව අවම කිරීම සඳහා නොයෙකුත් වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ඒ අතර ජනසවිය, උදාගම් සංකල්පය, සමෘද්ධි ව්‍යාපාරය වැනි වැඩසටහන් ප්‍රමුඛ වේ. මේ තත්ත්වය මත ශ්‍රී ලංකාව මධ්‍ය ආදායම් ලබන රජයක් බවට පත් වී තිබේ. දුගීබව පිළිබඳව කථා කිරීමේ දී වැදගත් සංකල්ප ගණනාවක් සමාජ විද්‍යාඥයින් විසින් ඉදිරිපත්කර ඇත. ඒ අතරින් රැග්නාර් නර්ක්ස් නම් අර්ථ ශාස්ත්‍රඥයා විසින් ඉදිරිපත් කළ දුගීබවේ විෂම වක්‍රය පිළිබඳ සංකල්පය එක් අදහසකි.

සුප්‍රකට සමාජ විද්‍යාඥයකු වන හර්බට් ස්පෙන්සර් (Herbert Spencer) දුගී අය අනාවාරයේ ජීවත්වන්නන් ලෙස හැඳින්වූ අතර සොරකම් කිරීම, කපටිකම වැනි දෑ මෙම පිරිසේ සාමාන්‍ය ලක්ෂණ බව සඳහන් කර ඇත. මෙවැනි කටයුතුවල යෙදෙන අයට සහනාධාර දීම වැරදි බව ද ස්පෙන්සර් සඳහන් කර ඇත. එබැවින් රජය විසින් දුගියන්ට සහනාධාර සැපයීම සමාජය තුළ කම්මැලිකම වර්ධනය වීමට හේතු වන බව ඔහු කියයි. දුගියන්ට සහන සැපයීම ආර්ථිකයක වර්ධනයට අයහපත් ලෙස බලපාන බව ස්පෙන්සර්ගේ පැහැදිලි කිරීම වේ.

දුගීබව තනි පුද්ගලයන්ගේ ලක්ෂණයකට වඩා පවුලක ම ලක්ෂණයක් බව පිළිගෙන ඇත. එයින් අදහස් කරන්නේ දුගීබව තනි පුද්ගලයකුගේ වරදකින් නිර්මාණය වූවක් නොව සමාජයේ බොහෝ දෙනාගේ අඩුපාඩු මත නිර්මාණය වූවක් බවයි.

සැලසුම් සහගත ලෙස ක්‍රියා නොකිරීම දුගීබව වැඩිවීමට හේතු වන අතර එය තිබෙන දුගීබව දිගින් දිගට ම පවතින්නට ද ප්‍රධාන හේතුවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. එමෙන් ම රාජ්‍ය අංශය ද සැලසුම් සහගත ව කටයුතු කිරීමට ඉදිරිපත් වීම අත්‍යවශ්‍ය ය. දුගී ජනතාවට සිය ජීවිතය සැලසුම් කරගැනීමට මග පෙන්වීම විවිධ අංශ ඔස්සේ සිදු කළ යුතු ව ඇත. මුදල් ඉපයීම, අරපිරීමැස්ම, දූ දරුවන් හදාවඩා ගැනීම, අනාගත බලාපොරොත්තු ඇති කරගැනීම යනාදිය මෙයට ඇතුළත් වේ.

දුගීබව පිටුදැකීමට ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වන උපාය මාර්ග බොහොමයක් වේ. ඒවා සමාජය තුළ වෙනසක් ඇති කරන්නේ ඉතා ම අඩු වේගයකිනි. ජනසවිය, සමෘද්ධි ව්‍යාපාරය වැනි “නැති බැරි අය ඇති හැකි අය කිරීමේ” සංකල්ප තුළින් බලාපොරොත්තු වූ වෙනසක් ඇති වූයේ ඒ ඉතා මද වශයෙනි. එබැවින් එම උපාය මාර්ග වෙනස්කර වේගවත් ගමන් මඟට ප්‍රවේශ විය යුතු ව ඇත.

මේ අනුව සැලකීමේ දී දුගීබව වර්තමානයේ පවතින ප්‍රධාන ප්‍රශ්නයක් වී ඇති බව සනාථ වේ. එම ගැටලුව විසඳීම සඳහා ආත්ම ධෛර්යයකින් යුතු ව කටයුතු කරනවා වෙනුවට දෛවයට, ඉරණමට, හෝ කර්මයට භාර දී නිහඬව සිටීම ප්‍රශ්නයට විසඳුමක් නොවේ.

දුගීබවට පත් පුද්ගලයා ද දුගීබවෙන් ජාතිය ද මුදවාගැනීමට ක්‍රියා කරන අමාත්‍යාංශ, දෙපාර්තමේන්තු, මණ්ඩල සහ සංස්ථා යන ඒකක නැතහොත් රාජ්‍ය ආයතන ද මේ සඳහා ක්‍රියාත්මක විය යුතු වේ. රටේ සංවර්ධනය යනු දුගීබවෙන් මිදීම හෙවත් මුදවාගැනීම සඳහා සෑම සමාජ එකකයක් ම එකම අධිෂ්ඨානයකින් ක්‍රියා කිරීම ය. එවිට රටේ දුගීබව තුරන් වෙයි. සමස්තයක් වශයෙන් රට සංවර්ධනය වෙයි.

6.3. වයස් ගතවූවන් පිළිබඳ තත්ත්වය සමාජ ප්‍රශ්නයක් ලෙස විමසා බැලීම

මහලු වීම ජීවවිද්‍යාත්මක ක්‍රියාවලියකි. එය සෑම ජීවියෙකුට ම සාධාරණ වූ ධර්මතාවකි. වර්තමානයේ සමාජය ඉදිරියේ ඇති විශාල අභියෝගයක් නම් මිනිසා බොහෝ වයස්ගත වන තුරු ජීවත්වීම නිසා

උද්ගතවන සමාජ ගැටලුයි. මෙම තත්ත්වය ඇතිවන්නේ අධ්‍යාපන සහ සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රවල දියුණුව නිසයි. මෙම ක්‍රියාවලිය ගැන සමාජ විද්‍යාත්මක මතවාද සොයා බැලීම සඳහා විද්‍යාත්මක පර්යේෂණ රැසක් බිහි වී ඇත. ඒ අනුව වයස්ගතවූවන් බහුල වීම සමාජ ප්‍රශ්නයක් බවට පත් වී ඇති බව පැහැදිලි කර ඇත.

වයස්ගතවූවන් කෙරේ දක්වන සමාජ ආකල්පය සහ ඔවුන්ට සලකන ආකාරය සමාජයෙන් සමාජයට යුගයෙන් යුගයට සංස්කෘතියෙන් සංස්කෘතියට වෙනස් වේ. සමහර සංස්කෘතීන්ට අනුව වයස්ගත පුද්ගලයන් බොහෝ ගෞරවයට පත් වන්නන් වන අතර සමහර අයට අත්වන ඉරණම කනගාටුදායක ය.

වයස්ගතබාවය එක් ප්‍රදේශයකට හෝ සමාජයකට සීමා වූවක් නොවේ. එබැවින් මෙම ගැටලුව පිළිබඳ ව එක් දෘෂ්ටි කෝණයකින් කරුණු අධ්‍යයනය කළ නො හැකි ය. එහෙත් ඊට විශ්වීය නිර්වචනයක් ඉදිරිපත් කිරීම ද උගහට ය. අධ්‍යාපන මනෝවිද්‍යාඥයකු වූ පියාසේ විසින් වයස්ගත වීම නිසා පෞරුෂ අසාමාන්‍ය හැසිරීමක් දක්නට ලැබෙන බව ප්‍රකාශ කර ඇත.

තුන්වන ලෝකයේ රටවලට බලපාන ආර්ථික ගැටලු නිසා වයස්ගත සාමාජිකයන්ගේ වැඩි වීම ප්‍රබල ප්‍රශ්නයක් වී ඇත. ඔවුන් රැක බලාගැනීම සාත්තු සප්පායම් කිරීම වත්පොහොසත්කම් නැති සමහර දූ දරුවන්ට තම වයෝවෘද්ධ දෙමාපියන් බරක් ලෙස සලකා ඔවුන්ට නොසලකා සිටීම නූතනයේ බොහෝ විට දක්නට ඇත. එවැනි වයෝවෘද්ධ අයව නිවසින් පිටම කිරීම ද තවත් සමාජවල දක්නට ලැබෙන ලක්ෂණයකි. මේ අයුරින් පිටම කරන ලද වයස්ගත වූ දෙමාපියන්, වැඩිහිටියන්, රැක බලාගැනීම සඳහා ඇති වී තිබෙන වැඩිහිටි නිවාස නඩත්තු කිරීම, ඒවා කාර්යක්ෂමව පවත්වාගෙන යෑම වැනි ගැටලු රාශියක් ද මතු වී ඇත. සමාජයේ න් හිමිවිය යුතු වරප්‍රසාදයන් වයෝවෘද්ධයන්ට නිසි ආකාරයෙන් නොලැබීම ද ගැටළු සහගත බවක් ඇති කිරීමට හේතු වී තිබේ.

වයස හා සම්බන්ධව කරුණු විමර්ශනය කිරීමේ දී ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය ද වැදගත් කරුණක් වශයෙන් ගෙන හැර දැක්විය හැක. පිරිමින්ට වඩා කාන්තා පක්ෂයේ ආයු කාලය වැඩි බව මානව විද්‍යාඥයින්ගේ තොරතුරු විශ්ලේෂණයේ දී පැහැදිලි වේ. මේ අයුරින් සමාජ විද්‍යාත්මකව වයස්ගත බාවය පිළිබඳ ව පර්යේෂණ ඉතා විශාල පරාසයක පැතිර ඇති හෙයින් එම පර්යේෂණවල නිගමන එකම දෘෂ්ටි කෝණයකින් ඉදිරිපත් කිරීම ද උගහට ය.

වයස්ගතවූවන් පිළිබඳව කරන ලද පර්යේෂණවල දී හෙළි වී ඇති කරුණු අනුව ලොව ජීවත්වන සෑම දහදෙනෙකුට ම වයස්ගතවූවන් එක් අයෙකු සිටී. 2050 වන විට මෙම ගණන සෑම පස්දෙනෙකුට එක් අයකු වන බව විද්‍යාඥයින්ගේ පිළිගැනීමයි. මේ වයස්ගතවූවන්ගේ වර්ධනය හේතුවෙන් සමාජ ආර්ථික රටාවට විශාල බලපෑමක් සිදුකරනු ඇත. ඒ අය සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් සැපයීම සෞඛ්‍ය තත්ත්වය රැකගැනීමට පියවර ගැනීම, නිවාස සම්පාදනය පිළිබඳ ගැටලුව මතු විය හැක. මෙය දේශපාලන ක්ෂේත්‍රය තුළ ද කැපී පෙනෙන ගැටලුවක් බවට පත්වනු ඇත. එපමණක් නොව නොයෙකුත් රෝගාබාධයන්ට ලක්වීම, අතපය වාරු නැතිවීම, මානසික දුබලතා ආදිය නිසා බාහිර සමාජයත් සමග කටයුතු කිරීමෙන් ඇත් වේ. මේ හේතුව නිසා ඔවුන්ට තම නිවස තුළට වී ජීවිතයේ වයෝවෘද්ධ කාලය ගතකිරීමට සිදුවනු ඇත. මේ නිසා වෙනත් සමාජ ප්‍රශ්නවලට ද ඔවුන් ලක්වනු ඇත. ඔවුන් එතෙක් දැරූ සමාජ තත්ත්වයන්ගෙන් ඇත්වීම හේතුවෙන් ඇතිවන මානසික ආතතිය නිසා සිය දිවි නසා ගැනීමට පවා පෙළඹෙන බව මනෝ විද්‍යාඥයින්ගේ අදහසයි.

වයස්ගතවූවන් පිළිබඳ ගැටලුව ශ්‍රී ලංකා සමාජයට බලපා ඇත්තේ කවරාකාරයෙන් ද යන්න තවදුරටත් විමසා බලමු. එහි දී ශ්‍රී ලංකාව ආශ්‍රිත ව ජන විකාශන විද්‍යාත්මක සාධක රැසක් ම විමසා බැලීමට සිදුවේ. එහි දී වයස් ගතවූවන්ගේ ජනගහන අනුපාතය වැඩිවීමේ සාධකය වැදගත් සංසිද්ධියක් වනු ඇත. 1981 සහ 2011 දී කරනු ලැබූ ජන සංගණනයට අනුව වයෝවෘද්ධ ජනගහනයේ වැඩිවීම 6.6% සිට 13.1% දක්වා විශාල ප්‍රතිශතයකින් වර්ධනය වී තිබේ. මෙය සැලකිය යුතු වැඩිවීමකි. එසේ ම 2036 පමණ වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනයෙන් 72% ක් වයෝවෘද්ධ පුද්ගලයන් වන බව අපේක්ෂා කෙරේ. එක්සත් ජාතීන්ගේ වාර්තාවලට අනුව ද වැඩි ම යැපෙන්නවුන් සිටින රටවල් අතර ප්‍රධාන ස්ථානයක් ශ්‍රී ලංකාවට හිමි වේ. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සංඛ්‍යා ලේඛන අනුව සලකා බැලීමේ දී ද මේ තොරතුරු තව දුරටත් සනාථ කරගත හැකි ය.

දළ උපත් අනුපාතික ජනගහනය 1000 කට 18.4 (2009)
 දළ මරණ අනුපාතික ජනගහනය 1000 කට 5.9 (2009)
 යැපීම් අනුපාතික 48.3% (2006)

මේ තොරතුරු විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී ද පැහැදිලි වන්නේ ඉහත සඳහන් කරුණුවල සත්‍යතාවයයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ වයස්ගතතාවයට පත්වීම ඉතා ශීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වීමට හේතු වී ඇති සාධක පිළිබඳව ද සලකා බැලිය යුතු වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ වයස්ගත ජනගහනය වැඩිවීමට බලපා ඇති ප්‍රබලතම හේතු සාධකය වන්නේ මෙහි ක්‍රියාත්මක වැඩිහිටි සුභසාධන ක්‍රියාවලියයි. ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩිහිටි සුභසාධනයේ දී සෞඛ්‍ය පහසුකම් ලබාදීම ඉතා හොඳින් ක්‍රියාත්මක වේ. එසේම සාක්ෂරතාවය සාමාන්‍ය 91.3% (2008) වැනි ඉහළ තත්ත්වයක පැවතීම ද හේතුවක් වශයෙන් දැක්විය හැකි ය. එමෙන් ම සංස්කෘතිය හා බැඳුණු වැඩිහිටියන්ට සැලකීම, රැකබලාගැනීම ඉතා හොඳින් සිදුවන බැවින් මෙම වයස්ගතතාවයේ වර්ධනයක් දක්නට ලැබේ. විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමය ද මෙම තත්ත්වයට සාධකයක් වී ඇත.

එසේ වුවත් වර්තමාන සමාජ සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය ඉදිරියේ වයස්ගතවීම යනු පුද්ගලයාට බොහෝ දේ අහිමිවීමකි. පැරණි සමාජයේ දක්නට ලැබුණු පවුල වැනි බහු කාර්ය ආයතන වෙනුවට නූතන සමාජයේ දක්නට ඇති යම් යම් සුවිශේෂ ආයතන තුළ වයස්ගතවූවන් සතු කාර්යය සීමා වී ඇත. මෙසේ සීමාකිරීම සිදු වුව ද වයස්ගතවූවන් වෙනුවෙන් වැය කළ යුතු මුදල් සම්භාරය අතිවිශාල ය. එය රාජ්‍ය අයවැයට කරනු ලබන කිසියම් බලපෑමකි.

මහලු වීම නොවැළැක්විය හැක්කක් බැවින් ඔවුන්ගේ පැවැත්ම සමාජයට ප්‍රශ්නයක් සිදු නොවන ආකාරයට හැඩගස්වා ගැනීමට හැකි තත්ත්වයක් නිර්මාණය කළ යුතු වේ. මාපිය - දූ දරු සම්බන්ධය මෙහි දී ඉතා වැදගත් වන අතර රජය මගින් ද සෞඛ්‍ය හා පෝෂණ කටයුතු වර්ධනය කිරීමත් සමාජ ආරක්ෂණ කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීමත් අගය කළ යුතු ක්‍රියාදාමයන් ලෙස දැක්විය හැකි ය.

6.4 මෙම සමාජ ප්‍රශ්න සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ තත්ත්වය හා ඒ පිළිබඳ බෞද්ධ ඉගැන්වීම්

සමාජය තුළ හටගෙන ඇති යම් තත්ත්වයක් සමාජයේ බහුතරයකට බලපෑම් කරන්නේ නම් එයට සමාජය තුළින් විසඳුම් සෙවිය හැකි බව පිළිගැනේ නම් එය සමාජ ප්‍රශ්නයක් ලෙස හැඳින්විය හැකි ය. මානව සමාජයේ ආරම්භයේ සිට ම සමාජ ගැටලු තිබෙන්නට ඇතැයි විශ්වාස කළ හැකි ය.

පැරණි සමාජය තුළ පැවති ගැටලු එතරම් සංකීර්ණ නොවුණත් එම ගැටලු විසඳීමට ද නොයෙකුත් උපක්‍රම භාවිත කර ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින සමාජ ගැටලුවලට පවතින රජය විසඳුම් ලබාදීමට කටයුතු කරන අතර බුදුදහමේ දායකත්වය ද ඉතා මැනවින් ලබා දෙන බව පැහැදිලි ව පෙන්වා දිය හැකි ය.

ඉහත දී සාකච්ඡා කළ ශ්‍රී ලංකාව තුළ පවතින දුගීබව හා වයස්ගතබව යන සමාජ ප්‍රශ්නවල දී ශ්‍රී ලංකාව ඒ සඳහා ගනු ලබන ක්‍රියාමාර්ග හා බුදුදහම මගින් ලැබෙන පිටුවහල පිළිබඳ ව විමසා බැලිය යුතු වේ. මූලික වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාව සංවර්ධන වෙමින් පවතින රටකි. එවැනි රටකට මෙ වැනි සමාජ ප්‍රශ්නවලට මුහුණ දීමේ දී බරපතල ආර්ථික ගැටලු ඇතිවේ. දුගීබව හා වයස්ගතබව නිසා මතුවී තිබෙන ගැටලු විසඳීම සඳහා රජයේ අයවැයෙන් විශාල මුදලක් වෙන් කිරීමට සිදු වී තිබේ. ඔවුන්ගේ සුභසාධනය, සෞඛ්‍යය, හා නිවාස සඳහා විශාල පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවේ. අඩු ආදායම් ලාභී ජනතාව වෙනුවෙන් ක්‍රියාත්මක සමෘද්ධි ව්‍යාපාරය මගින් දුගීබව අවම කරගැනීම සඳහා උත්සාහ ගෙන ඇත. එමෙන් ම ඔවුන්ට සමෘද්ධි බැංකු මගින් ස්වයං රැකියා වෙනුවෙන් ආධාර උපකාර ලබාදීම මගින් ද බලාපොරොත්තු වන්නේ තරමක් දුරට හෝ දුගීබවට විසඳුම් සෙවීමටය. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන ජීවනෝපාය මාර්ගය වන්නේ කෘෂිකර්මාන්තයයි. ශ්‍රී ලංකාවේ ජනතාවගෙන් 70%ක් පමණ ග්‍රාමීය ජනයා වන අතර ඔවුන් කෘෂිකර්මාන්තය පදනම් කරගත් රැකියාවල නිරත වන අය වෙති. ඔවුන් අතරින් වැඩිදෙනා අඩු ආදායම් ලාභීන් ය.

කෘෂිකර්මාන්තය සඳහා අත්‍යවශ්‍ය ම සාධකය වන්නේ භූමියයි. ඉඩම් හිඟය ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල දක්නට ලැබෙන ප්‍රධාන ගැටලුවක් බැවින් ශ්‍රී ලංකාවේ පැවති රජයන් විසින් ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් ඊට පිලියම් සෙවීමට උත්සාහ ගෙන ඇත. එහෙත් ඒවායේ පැවති විවිධ අඩුපාඩුකම් නිසා අපේක්ෂිත අරමුණු ඉටුකරගැනීමට නොහැකි වී ඇත. එපමණක් නොව කෘෂි නිෂ්පාදනවල මිල අස්ථාවර වීමත්, කෘෂි උපකරණවල මිල වැඩිවීමත් නිසා ගොවි ජනතාව අසීරු තත්ත්වයන්ට මුහුණ පා සිටී. මේ කරුණු පිළිබඳ සලකා යම් තරමකින් හෝ දුගීබව අඩු කිරීමට පොහොර සහනාධාර ක්‍රමය, සම්මත මිල ක්‍රමයක් හඳුන්වා දී තිබීම වැනි ක්‍රියාමාර්ග ගොවියාට යම් සහනයක් වී තිබේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින තවත් සමාජ ප්‍රශ්නයක් වන්නේ වයස්ගතවූවන් බහුල වීමයි. අවුරුදු 60 ඉක්ම වූ ජනයා වයස්ගතවූවන් සේ සැලකේ. මෙම

කොටසට අයත් ජනයා ඉතා ශීඝ්‍රයෙන් පසුගිය වසර 10 තුළ වර්ධනය වී ඇති බව සංඛ්‍යා ලේඛන පෙන්වා දෙයි. ශ්‍රී ලංකාවේ මෙය සමාජ ප්‍රශ්නයක් බවට පත් වී ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ මෑතක සිට දැකිය හැකි ගම අතහැර නගරයට යාම, විදේශ රටවලට යාම ආදිය නිසා වයස්ගතවූවන්ට ගම්වල හුදකලා ජීවිත ගත කිරීමට සිදුවීමේ අවස්ථාව බහුල වී ඇත. එසේ ම මෙතෙක් ශ්‍රී ලංකාවේ වයස්ගතවූවන් රැකබලා ගැනීමේ කාර්යයේ පෙරමුණ ගත් කාන්තා පක්ෂය වැඩි වැඩියෙන් රැකියාවල නියුක්තවීම ද වයස්ගතවූවන් රැකබලාගැනීම පිළිබඳ ප්‍රශ්නය උග්‍ර කරවන්නක් වී ඇත. අප රටේ සාම්ප්‍රදායික සමාජයේ වයස්ගතවූවන් ජීවිත කාලය තුළ ලද අත්දැකීම්, දැනුම් සම්භාරය ඉතා ඉහළ තත්ත්වයක පැවති හෙයින් ඔවුන් බුද්ධි භාණ්ඩාගාර ලෙස සැලකේ. දේශපාලන ආගමික හා එදිනෙදා කටයුතුවල දී මුල්තැන ඔවුන්ට හිමි විය. එහෙත් සමාජයේ වෙනස්වීමක් සමග සාම්ප්‍රදායික බහුකාර්ය සමාජයේ දී හිමිවූ ඔහුගේ කාර්ය භාරය වැදගත් කමෙන් අඩු විය. ශ්‍රී ලංකාවේ සාම්ප්‍රදායික සමාජයේ දිගුකාලීන අත්දැකීම් ඇසුරෙන් ලැබූ විශේෂිත වූ දැනුම නූතන සමාජයේ තරුණයෙකු ඔහුගේ තරුණ වියේ දී ම විශේෂිත වූ පුහුණුවක් තුළින් ලබාගනී. පැවති සාම්ප්‍රදායික සමාජයේ දී එය හිමිවූයේ වයෝවෘද්ධයන්ට පමණි. මේ නිසා මහල්ලන්ගේ අදහස්, දක්ෂතා යල්පැන ගිය ඒවා බවට පත් වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩිහිටියන් වෙනුවෙන් වැඩිහිටි සංවිධාන පිහිටුවා ඒ අයගේ මානසික මට්ටම බිඳවැටීමේ අවදානමෙන් තොරව පවත්වාගැනීමට නොයෙකුත් වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කර ඇත. විශ්‍රාම වැටුපක් ලබාදීම, මහජන ආධාර වැනි සුබසාධක ක්‍රම පවත්වාගෙන යෑම, රෝහල්වල විශේෂ කවුළු විවෘත කර ඔවුන්ට පහසුකම් සලසා දීම, බැංකු මගින් ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසි ගිණුම් හඳුන්වාදීම සහ වැඩිහිටි දින සැමරීම ආදිය මේ අතර වෙයි. මෙවැනි ක්‍රියාදාමයන් වයෝවෘද්ධ අය වෙනුවෙන් ක්‍රියාත්මක කර එය සමාජ ගැටලුවක් නොවන ආකාරයෙන් විසඳීමට උත්සාහ ගෙන ඇත.

එම සමාජ ගැටළු නිරාකරණයට බුදුදහමේ දායකත්වය : (දුර්ගීඛාවය හා වයස්ගතවූවන් පිළිබඳ)

සමාජ ගැටලුවක ලක්ෂණ හඳුනාගැනීමේ දී මුළු මහත් සමාජයට ම එයින් බලපෑමක් සිදු කරන බව පැහැදිලි ය. එවැනි බලපෑම්වලට ලක්වන දුර්ගීඛව හා වයස්ගතවූවන්ගේ ගැටලුවට බෞද්ධ ඉගැන්වීම් කෙතෙක්

දුරට උපයෝගී කරගත හැකි දැයි විමසා බැලිය යුතු වේ. බෞද්ධ සූත්‍ර රාශියක් මේ සඳහා උපයෝගී කරගෙන කරුණු සනාථ කළ හැකි ය. එහි දී මහා මංගල සූත්‍රය, පරාභව සූත්‍රය, කුටදන්ත සූත්‍රය, සිඟාලෝවාද සූත්‍රය, කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ හැකි ය. බෞද්ධයා දුකත් දුකට හේතුවත් මැනවින් තේරුම්ගෙන දුක නැතිකර ගැනීමට ගන්නා මාර්ගය පැහැදිලි කරගන්නා අන්දමට සමාජ විග්‍රහය ද සිදුවිය යුතු ය. පළමුවෙන් ම සමාජ තත්ත්වයන් මනා ව අවබෝධ කරගත යුතු ය. ගැටලුවට මුල් වූ හේතු සාධක නැති කර දැමීම සඳහා මගක් සෙවිය යුතු ය. සමාජ ප්‍රශ්නයක් පිළිබඳ ව බෞද්ධ හේතුවල සංකල්පයට අනුව බැලිය යුත්තේ ඒ ආකාරයෙනි.

ඒ අනුව දුගීබාවය හා වයස්ගතවූවන්ගේ ගැටලුව පිළිබඳව ද මනාව අවබෝධ කරගත යුතු ය. ඒ පිළිබඳ මැනවින් අවබෝධයක් ලබා ගන්නා තෙක් ගැටලුවලට විසඳුම් සෙවිය නොහැකි ය. ඒ පිළිබඳ ව බහුවිධ දෘෂ්ටිකෝණයකින් බලන්නට හැකියාව තිබිය යුතු වේ. මනා ඉවසීමක් හා අනුකම්පාවක් ඇති කරගත යුතු වේ. මේ බහුවිධ දෘෂ්ටිකෝණය වන ඉවසීම හා අනුකම්පාව යන බෞද්ධ චින්තනය මෙහි දී උපයෝගී වී තිබේ. තමන් දකින දේ අනුකම්පාවෙන් දැකීම මෙන් ම ඒ දේ තුළ එකිනෙකාට ඇති සම්බන්ධතාව ගැන ද බෞද්ධ දර්ශනය අපට උගන්වයි.

සියලු සංස්කාර ධර්මයන් වෙනස්වන සුලු නිසා සමාජය ද වෙනස් වෙයි. මේ වෙනස්වීම අමුතු දෙයක් නොව ස්වභාවික ලක්ෂණයකි. මේ ලක්ෂණ මහලු විය තුළ ද දක්නට ලැබේ. මිනිසා ළමා කාලය, යොවුන් විය, මැදි විය පසුකර වයස්ගතබාවයට පත් වේ. ඒ අනුව හැම දෙයක් ම අනිත්‍ය දුක්ඛ අනාත්ම යන ධර්මතාවය මගින් වටහාගත හැකි ය. ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින වයස්ගතබාවය නැමති ගැටලුව බුදුදහම අනුව සලකා බලන විට එතරම් බරපතල බවක් දක්නට නොලැබේ. මහා මංගල සූත්‍රයේ එන පරිදි (මාතා පිතු උපට්ඨානං), මව්පියන්ට උපස්ථාන කිරීම රැක බලාගැනීම මංගල කාරණයක් බව බුදුරජාණන් වහන්සේ පැහැදිලි කර ඇත. ඒ අනුව සෑම දූ දරුවෙක් ම කටයුතු කරත් නම් වයස්ගත වූ අයට නිසි රැකවරණයක් ලැබේ. සිඟාලෝවාද සූත්‍රයෙහි දරුවන්ගේ කාර්යභාරය පැහැදිලි කිරීමේ දී දෙමව්පියන් කෙරෙහි කරුණු පහකින් යුතුකම් ඉටු කළ යුතු බව දක්වා ඇත.

- මවුපියන් පෝෂණය කිරීම
- මවුපියන්ගේ කටයුතු කරදීම
- මවුපියන් දෙන දායාදය රැකීම

- මවුපියන්ගේ කුල ගෞරවය රැකීම
- මවුපියන් මිය ගිය කල්හි පින් අනුමෝදන් කරවීම

මෙම කරුණු පහ කාර්යභාර පහට අයත් ය. මෙහි දී වයෝවෘද්ධ අය පෝෂණය කිරීම, රැකබලා ගෙන ඔවුන්ගේ කටයුතු කරදීම, දුර්වල අවස්ථාවේ දී උදව් කිරීම මැනවින් සිදු වේ නම් වයස් ගතවූවන්ගේ ජීවිත සුරක්ෂිත වනු ඇත. ඔවුන් මානසික ආතතියෙන් වළක්වා ගැනීමට මහත් පිටුවහලක් වනු ඇත. එසේ ම දෙමාපියන්ගෙන් දරුවන්ටත් දරුවන්ගෙන් දෙමාපියන්ටත් සිදුවිය යුතු යුතුකම් මැනවින් ඉටු වේ නම් සමාජානුයෝජනය ක්‍රියාවලිය ද මැනවින් සිදුවෙන බව පෙන්වා දිය හැකි ය.

සමාජ ප්‍රශ්න බොහෝ විට ඇති වන්නේ මිනිසුන් අතර යුතුකම් හා අයිතිවාසිකම් නිසි පරිදි ඉටු නොවන නිසා ය. මේ හේතුව නිසා විවිධ වූ මතභේදවලට ලක් විය හැකි අවස්ථා ඇති වේ. තම මුදල් නිසි ලෙස පාලනය කර නොගැනීම හේතු කොටගෙන දුගීබාවයට පත්වන්නට පුළුවන. මුදල් නියමාකාරයෙන් පරිහරණය කරගැනීමේ වැදගත්කම සිගාලෝවාද සූත්‍රය, ව්‍යග්ඝපජ්ජ සූත්‍රය වැනි බෞද්ධ සූත්‍රවල පෙන්වා දී තිබේ. විශේෂයෙන් අරපිරිමැස්මෙන් සරල දිවි පෙවෙතක් ගතකිරීමේ වැදගත්කම මෙම සූත්‍ර තුළින් පැහැදිලිව දක්වා ඇත. ඒ තුළින් ආර්ථික සුරක්ෂිතාව මගින් දුගීබාවය නැමති සමාජ ගැටලුවට විසඳුමක් ලබා ගත හැකි ය.

දුගීබාවයට හා වයස්ගතබාවයට පත් වූ බොහෝ අයට මුහුණ පෑමට සිදුවන ප්‍රධාන ගැටලුවක් වන්නේ මනසෙහි ඇති වන ව්‍යාකූලතාවයි. ධම්මවක්කපවත්තන සූත්‍රයේ ඉගැන්වෙන මධ්‍යම ප්‍රතිපදාව මගින් ඕනෑ ම කෙනෙකුට සැහැල්ලු දිවි පෙවෙතක් හෝ සමබර දිවි පෙවෙතක් ගතකිරීමට අවස්ථාව උදා වේ. මනස සමබර ව තබාගැනීමට අපොහොසත් වීම හේතුවෙන් මානසික රෝගවලට ගොදුරු වූ බොහෝ පිරිස් සමාජයෙහි සිටිති. විශේෂයෙන් ම වයස්ගතබාවයට පත් වූ අය එක් ප්‍රශ්නයක් ගැන දින ගණන් සති ගණන් කල්පනා කිරීම නිසා සිදුවන ආතතිමය චිත්තනය සිතට මෙන් ම ගතට ද හානිදායක ය. මේ තත්ත්වයෙන් මිදීමට මධ්‍යම ප්‍රතිපදාවට අනුකූල ව ජීවිතය සකසාගැනීම සුදුසු බව ප්‍රකාශ කළ හැකි ය.

රටක් පාලනය කරන පාලකයා දැහැමින් රට පාලනය කළ යුතු බව බුදුදහමේ පෙන්වා දී ඇත. පාලකයාගේ වගකීම දස රාජධර්මයෙන් කටයුතු කිරීමයි. එමගින් ජනතාව ද දැහැමි බවට පත්වීම සිදුවන්නේ නිරායාසයෙනි. දුගීබාවය නැති කිරීමට රාජ්‍ය සුභසාධන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින්

ජනතාවගේ ගැටලු මග හරවාගත හැකි ය. එමගින් සමාජය තුළ ගැටීම හා විරෝධතා අවම මට්ටමකට පරිවර්තනය වීමෙන් සමාජ ගැටලු එතරම් තර්ජනාත්මක නොවනු ඇත. බුදුදහම මෙහි ලා ලබාදෙන දායකත්වය ඉමහත් ය. ධනය නැති අයට ධනය නො ලැබෙන විට දුගීබාවය වැඩිවන බවත් දුගීබාවය තවත් අපරාධයන්ට හා දුශ්චරිතයන්ට මුල්වන බවත් එය සමාජ ප්‍රශ්න ඇතිවීමට හේතුවක් බවත් වක්කවත්ති සිහනාද සූත්‍රයේ දක්වා ඇත. එම ප්‍රශ්න ඇති නොවීම සඳහා දසරාජ ධර්මයෙන් රට පාලනය කිරීමේ දී ඇති කරනු ලබන සුභසාධනය පිටුවහලක් වනු ඇත. මේ කරුණු විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින දුගීබාවයත්, වයස්ගතබාවයත් සමාජ ප්‍රශ්නයක් නොවන ආකාරයෙන් පවත්වාගැනීම සඳහා බුදුදහම මැනවින් උපකාරී කරගත හැකි ය.

06 ක්‍රියාකාරකම

01. ඔබ ජීවත්වන සමාජයේ දක්නට ලැබෙන පුද්ගල ප්‍රශ්න පහක් සහ සමාජ ප්‍රශ්න පහක් ලියන්න.
02. “අප ප්‍රදේශයේ දුගීබව නැති කිරීමට ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග” යන මාතෘකාව යටතේ ළමා සඟරාවකට ලිපියක් ලියන්න.
03. “වැඩිහිටියන් රැකබලා ගනිමු” මැයෙන් ශිෂ්‍ය සමිතියක කතාවක් පවත්වන්න.
04. “බෞද්ධ උපදේශ හොඳින් අනුගමනය කරන සමාජයක සමාජ ගැටලු නැත” මෙයට පක්ෂව හෝ විපක්ෂව කරුණු ඉදිරිපත් කරන්න.
05. වැඩිහිටියන්ට සැලකීමේ අගය පිළිබඳ කියැවෙන ජාතික කතාවල ලැයිස්තුවක් සකස් කරන්න.